

יהודים וגשם!?

Category: חגים, סוכות

חזאים ועזרים טכנולוגיים מתקדמים לא מצליחים לחזות את מזג האוויר בצורה מדויקת, ואף טועים לרוב. הגשם מסמל עבורנו את התלות המוחלטת של האדם בבורא עולם ובתפילה לבואו אנו מגלים את ה' בעולם.

חגיגת המים במקדש

חג הסוכות כולו הוא מסביב למים. דבר ראשון ¹ ארבעת המינים הם כולם מינים שצריכים הרבה מים, והגמרא (במסכת תענית ב, ב) אומרת: "ארבעת מינין הללו אינן באים אלא לרצות על המים, וכשם שארבעת מינין הללו אי אפשר בהם בלא מים כך אי אפשר לעולם בלא מים".

בנוסף לזה יש בחג הסוכות את "שמחת בית השואבה". בזמן שבית המקדש היה קיים היו נוהגים בחג הסוכות ללכת למעין השילוח, לשאוב שם ליטר מים, להביא את זה לבית המקדש ולנסך על גבי המזבח בשעה שמקריבים את קרבן תמיד של שחר.

זו היתה חגיגה גדולה ומרהיבה. כל עם ישראל היה בא להשתתף בחגיגה הזאת. היו רוקדים כל הלילה ולפנות בוקר פנו כולם בתהלוכה גדולה למעין השילוח, שאבו את המים וחזרו לבית המקדש, ולכן זה נקרא שמחת בית השואבה על שם שאיבת המים.

המוטיב השלישית בחג הסוכות שקשור למים הוא התפילה בשמיני עצרת שבה מתחילים להזכיר בתפילת העמידה "משיב הרוח ומוריד הגשם". כלומר, ביום טוב האחרון של חג הסוכות מתחילים להתפלל ולבקש על הגשם.

מהי בדיוק האובססיה הזאת של יהודים עם גשם? נכון שבישראל תמיד חסר מים וזה מהווה בעיה רצינית ביותר, אבל מכאן ועד לעשות חג שלם שכולו נע סביב המים רב המרחק ²

גם אמת המידה לבחינת הסוכה, אם היא כשרה או לא, היא האם יכול לרדת לתוכה מי גשמים, אבל במידה והיא מכוסה בסכך רב וצפוף עד כדי כך שהגשמים לא יכולים לרדת לתוכה ³ הסוכה לא כשרה. מה כל כך מיוחד בגשם?

והרי התחזית

כאשר מתבוננים בטבע מגלים תופעה מעניינת. כל חוקי הטבע הכלליים קבועים וחזויים מראש ואינם ניתנים לשינויי זמן ומקום. אנו יודעים שבכל מקום בעולם השמש זורחת בכל בוקר ושוקעת בשעות הערב. אין זה תלוי בהתנהגות של בני אדם ולא משנה אם הם רשעים או

צדיקים. השמש תזרח בכל עונה. כלומר, מעשי בני אדם אינם משפיעים כלל על חוקי הטבע ולכן קל לאדם לשכנע את עצמו שההתנהגות שלו לא מעלה ולא מורידה. מכאן הדרך קצרה למסקנה שהטבע הוא דבר עצמאי ולא תלוי כלל בכוח עליון.

ולכן הקב"ה הראה אותות וניסים ששברו את מערכת הטבע במצרים כמו קריעת ים סוף וכדומה, כדי להזכיר שגם הטבע עצמו כפוף לבורא עולם. לכן מפעם לפעם "חשף ה' את זרוע קדשו" והוא מביא ניסים כמו מלחמת ששת הימים, מבצע אנטבה, מלחמת המפרץ וכו', כדי להראות לכל העולם שיש בעל הבית לבירה זו.

זה קורה רק לעתים נדירות מאד, אבל בכל ימות השנה כל חוקי הטבע יציבים ועומדים ואינם תלויים בהנהגה המוסרית של בני האדם. גם בטרבלינקה כאשר נעשו הפשעים החמורים ביותר נגד האנושות חוקי הטבע לא שבתו ולא שינו את טיבם ומהותם.

ישנו דבר אחד בתוך הטבע שהוא אינו כפוף לחוקי הטבע הקבועים והוא "מזג האויר". למרות ההתפתחות העצומה של המדע בכל התחומים, המדענים לא הצליחו עדיין לפענח את מערכות החוקים הקבועים את מזג האויר. עדיין לא ניתן לחזות מראש מה יהיה מזג האויר בעוד שנה במקום פלוני, ואפילו לא חודש מראש. בקושי מצליחים לנחש מה יהיה מזג האויר כמה ימים מראש.

זאת אומרת, שלא רק שחוקי מזג האויר לא בשליטתנו ואנחנו לא יכולים לשנות אותם, אנחנו אפילו לא יכולים לצפות אותם מראש. המדע לא הצליח לגלות ולפענח את התהליך לפיו מתנהל מזג האויר, והאדם עומד חסר אונים מול תופעה זו.

בעולמנו אם-כן ☞ יחסית לשאר חוקי הטבע הקבועים ☞ הגשם מסמל למעשה את ה"למעלה מדרך הטבע", חוק שאינו צפוי ואינו ידוע מראש.

ולכן אנו מוצאים בתורה שהקב"ה כורך את ההתנהגות של בני אדם בשכר ועונש בענין של ירידת הגשמים, כמו למשל בפרשה השנייה של קריאת שמע "והיה אם שמוע" נאמר בה "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם ☞ ועצר את השמים ולא יהיה מטר". הקב"ה לא מזהיר שהשמש לא תזרח, אלא שלא ירד גשם משום שזה הדבר היחידי שרואים גם בגשמיות שיש בו שינויים והוא תלוי במשהו רוחני יותר. גם בתחילת פרשת בחוקותי אומר הקב"ה "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם".

זה למעשה גם הפירוש של דברי הגמרא "שלש מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח ואלו הן מפתח של גשמים" (תענית ב, א). מאז ברא הקב"ה את עולמו ועד היום הזה ☞ זה לא השתנה, גם עכשיו אין לנו את ה"מפתח" כדי להבין מהו המרשם לירידת גשמים.

הסוד שלא פוענח

גם בבני האדם עצמם יש את החלוקה הזאת: אומות העולם דומים לחמה, שאר האומות תלויים בטבע ולכן חוקי הטבע חלים עליהם, אם יבוא צבא חזק יותר מהם ויכבוש אותם ☞ הם ייעלמו מן האופק שכן כל קיומם תלוי ועומד על חוקי הטבע.

אבל את סוד קיומו של העם היהודי עדיין אף אחד לא הצליח לפענח. חוקרים רבים מנסים להתחקות ולהבין מה מחזיק אותנו כעם. ישנם כאלה שמנסים לחקות אותנו וישנם כאלה שמנסים להשמידנו ר"ל, אבל אלו כאלו אינם מצליחים במשימתם. אנחנו "הגשם" של העולם, תופעה על-טבעית שאינה ניתנת לשליטה, וכן אי אפשר לחזות ולצפות מראש מה יהיה מצבו של העם היהודי בעוד חמישים שנה.

זהו סוד האובססיה של התפילות על הגשם. שני הדברים, יהודים וגשם, מגלים את הקב"ה בעולם. ולכן כאשר אנחנו מתפללים על הגשם אנו מתכוונים לא רק על הגשם הגשמי אלא מעבר לזה ☞ כוונתנו להתפלל על עם ישראל.

שתהיה לנו שנה גשומה, שנה של גשמי ברכה, שנה עם הרבה מים ושפע של הצלחה.